

1. Bu testte sırasıyla, Tarih (1–17), Coğrafya (18–31), Felsefe (32–40) alanlarına ait 40 soru vardır.

2. Cevaplarınızı, cevap kâğıdının Sosyal Bilimler Testi için ayrılan kısmına işaretleyiniz.

1. Kayseri yakınlarındaki Kültepe'de yapılan kazılarda, Asurlu tüccarlara ait karum adı verilen bir pazar yeri ve çivi yazısıyla yazılmış ticari ve hukuki içerikli kil tabletler bulunmuştur.

Tarih biliminde bu bilgilere,

- I. paleografi,
- II. arkeoloji,
- III. antropoloji

bilimlerinin hangilerinden yararlanılarak ulaşıldığı savunulabilir?

- A) Yalnız III B) Yalnız I C) I, II ve III
D) I ve II E) Yalnız II

2. İslamiyetten önce Türklerde,

- I. yün dokumacılığının yapılması,
- II. ticarete Çin'den alınan ipeğin koyun ve sığırla takas edilmesi,
- III. orduda ve ulaşımda atlardan yararlanılması

durumlarından hangilerinin hayvancılığın toplumsal hayatta önemli bir yeri olduğunu gösterdiği savunulabilir?

- A) Yalnız II B) Yalnız III C) Yalnız I
D) I ve II E) I, II ve III

3. **Halifeler** **Gelişmeler ve Olaylar**

- | | |
|---------------|--|
| I. Ömer | Sınırların genişlemesiyle devlet teşkilatlanmasının hızlanması |
| II. Osman | Kıbrıs'ın fethedilmesi |
| III. Ebubekir | Kur'an-ı Kerim'in çoğaltılması |
| IV. Ali | İslam dünyasındaki ayrılıkların derinleşmesi |
| V. Muaviye | Halifeliğin saltanata dönüşmesi |

Yukarıdaki eşleştirmelerden hangisi yanlıştır?

- A) IV. B) V. C) III. D) II. E) I.

4. Osmanlı Beyliği'nin kısa sürede gelişmesinde Bizans İmparatorluğu'nun aşağıdaki durumlarından hangisinin etkili olduğu **savunulamaz**?

- A) Sanatçıların din ve imparatorluk için çalışması
B) Din ve mezhep anlaşmazlıklarının sık yaşanması
C) Tekfurların kendi başlarına hareket etmesi
D) Halka ağır vergiler yüklenmesi
E) Taht kavgalarının yaşanması

5. XVII. yüzyılda Osmanlı Devleti, iltizam usulünde yaptığı değişiklikle yüklü bir peşin ödemeyi de öngören malikâne usulünü getirmiştir. Buna göre mukaatalar mültezimlere daha önceki gibi üç yıllık sürelerle değil, sürekli olarak ihale edilmeye başlanmıştır.

Yapılan bu değişiklikle güdülen amaç aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Âyanların reaya temsilcisi olmasını önlemek
- B) Büyük toprak sahiplerinin ortaya çıkmasını engellemek
- C) Hazineye daha fazla gelir sağlamak
- D) Tek hazine sisteminden çoklu hazine sistemine geçmek
- E) Yeniçeri Ocağının kaldırılmasına ortam hazırlamak
6. Osmanlı Devleti'nde dağılmayı önleme çalışmalarından birisi de Tanzimat Fermanı'nın ilan edilmesidir. Ancak Tanzimat Fermanı toplumun tamamı tarafından kabul görmemiş, birtakım tepkilere neden olmuştur.

Tanzimat Fermanı'na bu tepkilerin oluşmasında,

- I. kimi Müslümanların, Müslüman olmayanlara tanınan hakları yadırgaması,
- II. öngörülen reformların yetersiz kalması,
- III. Müslüman olmayanların ayrılıkçı hareketlerinin devam etmesi

durumlarından hangilerinin neden olduğu savunulabilir?

- A) Yalnız II B) Yalnız III C) I ve II
- D) Yalnız I E) I, II ve III

7. **Aşağıdakilerden hangisinin Osmanlı Devleti'nde yerli tüccar kesiminin güçlenmesini engellediği savunulamaz?**

- A) İpek ve Baharat yollarının önemini kaybetmesi
- B) Üretimin tarıma dayalı olması
- C) Yabancılar kapitulasyonlarla ayrıcalıklar tanınması
- D) Osmanlı deniz taşımacılığının yetersiz olması
- E) Osmanlı sanayisinin rekabet gücünü giderek yitirmesi

8. Birinci Dünya Savaşı sonrasında Anlaşma Devletlerinin baskısıyla Ermeni tehcirinde görevli Osmanlı memurlarının yargılanması için divaniharp oluşturulmuştur. Osmanlı Devleti bu olağanüstü mahkemelerde bağımsız yargıçların görev alması için İsveç, Hollanda, İspanya ve Danimarka hükümetlerinden bir komisyon kurulması isteğinde bulunmuş, ancak İngiltere ve Fransa'nın baskısıyla bu komisyon oluşturulamamıştır.

İngiltere ve Fransa'nın bu tutumunun aşağıdakilerden hangisine dayandığı savunulamaz?

- A) Osmanlı hukuk sistemini düzenleme
- B) Osmanlı Devleti üzerinde baskı kurma
- C) Osmanlı Devleti'ndeki Ermenilerin haklarını koruma
- D) Mahkemelerden kendi istekleri doğrultusunda karar aldırma
- E) Diğer Avrupa devletlerinin soruna müdahalesini engelleme

9. Mondros Ateşkes Anlaşması metninde Kilikya, Mezopotamya gibi sınırları belli olmayan bölge adları kullanılmıştır.

Anlaşma Devletlerinin yukarıdaki uygulamayla amaçlarının aşağıdakilerden hangisi olduğu savunulabilir?

- A) Mebuslar Meclisini kapatmak
B) İşgal edecekleri alanı genişletmek ve tepkiyi azaltmak
C) İstanbul Hükûmetiyle iş birliği yaptıklarını göstermek
D) Kendi aralarındaki sorunları gidermek
E) İşgaller karşısında halkın desteğini almak

10. Amerika Birleşik Devletleri Başkanı Wilson, dünya barışını sağlamak amacıyla bazı ilkeler belirlemiştir.

Bu ilkelere göre,

- I. bütün milletleri içine alan bir kurul oluşturulması,
II. savaşta yenilmiş devletlerden savaş tazminatı alınmaması,
III. her milletin kendi kaderini kendisinin kararlaştırması

önerilerinden hangilerinin, Fransa ve İngiltere gibi büyük devletlerin, sömürü düzenlerini kaybedecekleri endişesiyle topraklarında uygulanmasına karşı çıktıkları savunulabilir?

- A) I ve II B) II ve III C) Yalnız III
D) Yalnız II E) Yalnız I

11. Ahmet:

Erzurum Kongresi kararlarının birinci maddesi "Doğu vilayetleri ile Trabzon ve Canik (Samsun) sancağı birbirinden ayrılmaz ve Osmanlı topluluğunun bir parçası olmak üzere bir bütün teşkil eder." şeklindedir, demiştir.

Onur da bu maddenin,

- I. Arap,
II. Ermeni,
III. Rum

azınlıklarının bölgedeki yıkıcı faaliyetlerini önlemek amacıyla konduğunu söylemiştir.

Onur, yukarıdaki azınlıklardan hangilerini söyleseydi Ahmet'e doğru bilgi vermiş olurdu?

- A) Yalnız II B) Yalnız III C) I ve III
D) Yalnız I E) II ve III

12. Aşağıdakilerden hangisi, 1921 yılı sonuna kadar TBMM Hükûmetine karşı çıkarılan ayaklanmaların nedenlerinden biri değildir?

- A) Saltanatın kaldırılmasının bazı çevrelerde tepkiyle karşılanması
B) Kimi kesimlerin ulusal mücadeleyi dinsizlik olarak tanıması
C) Azınlıkların bağımsız devlet kurmak için çalışması
D) Bazı bölgelerde Kuvayimilliyecilerin disiplinsiz davranması
E) Anlaşma Devletlerinin ulusal mücadeleyi engellemek istemesi

13. Sakarya Savaşı kazanılmasına karşın Yunan ordusunu kesin yenilgiye uğratan Başkomutan Meydan Savaşı'nın yaklaşık bir yıl sonra yapılmasına aşağıdakilerden hangisinin neden olduğu savunulabilir?

- A) İtalyanların birliklerini Anadolu'dan çekmeye başlaması
- B) Doğu Cephesi'nde fiili mücadelenin sona ermesinin beklenmesi
- C) Ordunun ihtiyaçlarını karşılamak için Tekâlif-i Milliye Emirlerinin çıkarılması
- D) Türk ordusunun eksiklerinin tamamlanması
- E) Ayaklanan Çerkez Ethem birliklerinin dağıtılması

14. Aşağıdakilerden hangisi Atatürk önderliğinde yapılan Kurtuluş Savaşı ve inkılaplarla sağlanan değişimlerden biri değildir?

- A) Teokratik düzenden laik sisteme geçilmesi
- B) Ülke idaresinde Divanhümayundan Bakanlıklar sistemine geçilmesi
- C) Ümmet anlayışından sonra ulus anlayışının benimsenmesi
- D) Toplumun geleneksel yapısının çağdaştırılması
- E) Mutlakiyet yönetiminden cumhuriyete geçilmesi

15. Hindistan'daki bir tarikatın lideri olan Ağa Han ile İngiltere Kralı'nın özel danışmanı Hintli Emir Ali, Başbakan İsmet Paşa'ya bir mektup yollayarak halifelik kurumuna dokunulmamasını rica etmişlerdir.

Bu durumun, halifelikle ilgili olarak

- I. bu kurumun, tüm Müslümanlar üzerinde siyasal gücünün olduğu,
- II. yabancıların, bu kurumu Türkiye'nin içişlerine müdahale amacıyla kullanmak istedikleri,
- III. bu kurumun varlığının ülkede tartışma konusu olduğu

durumlarından hangilerine kanıt olduğu savunulabilir?

- A) Yalnız II
- B) Yalnız III
- C) I ve III
- D) Yalnız I
- E) II ve III

16. Atatürk, "Cumhuriyetimiz henüz çok gençtir. Siyasi ve fikrî hayatta olduğu gibi ekonomik işlerde de bireylerin girişimlerinin sonucunu beklemek doğru olmaz. Önemli ve büyük işleri ancak ulusun toplam servetine ve devletin bütün teşkilat ve kuvvetine dayanarak, millî egemenliğin uygulanmasını ve yürütülmesini düzenlemekle görevli olan hükûmetin mümkün olduğu kadar üzerine alıp başarması tercih olunmalıdır." demiştir.

Atatürk'ün, bu sözüyle aşağıdaki ilkelerden hangisinin gerekçesini vurguladığı savunulabilir?

- A) Laiklik
- B) Cumhuriyetçilik
- C) Devletçilik
- D) Halkçılık
- E) Milliyetçilik

17. Atatürk, "Türkiye Cumhuriyeti sadece iki şeye güvenir. Biri millet kararı, diğeri en elim ve güç şartlar içinde dünyanın takdirlerine hakkıyla layık olan ordumuzun kahramanlığı; bu iki şeye güvenir." demiştir.

Atatürk'ün, bu sözyle millî gücün

- I. siyasi,
- II. askerî,
- III. ekonomik

unsurlarından hangilerini vurguladığı savunulabilir?

- A) Yalnız III B) Yalnız I C) II ve III
D) I ve II E) Yalnız II

18. I. Ankara ile İstanbul arasındaki kuş uçuşu uzaklık
II. Tuz Gölü'nün alanı
III. Bolu il merkezinin coğrafi koordinatları
IV. Erciyes Dağı'nın yüksekliği

Türkiye'nin fiziki haritasında yukarıdakilerden hangilerinin belirlenmesi için ölçek gereklidir?

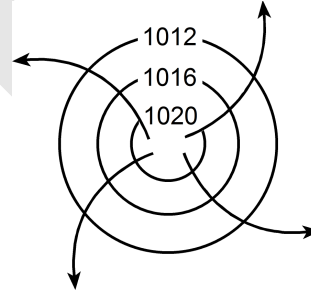
- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

19. Türkiye'de, enerji tasarrufu sağlamak amacıyla yaz ve kış saati uygulanmaktadır. Bu uygulama kapsamında yılın yaklaşık beş aylık döneminde 30° Doğu meridyeninin, diğer dönemde ise 45° Doğu meridyeninin yerel saati ulusal saat olarak kullanılmaktadır.

Buna göre, 45° Doğu meridyeninin yerel saatinin ulusal saat olarak kullanıldığı dönemde, Türkiye' de, aşağıdakilerden hangisi yaşanmaz?

- A) Gündüz-gece süresinin eşit olduğu gün
B) Güneş ışınlarının dike en yakın açıyla geldiği gün
C) En sıcak ay
D) Öğle vakti en uzun gölge boyu
E) En uzun gündüz

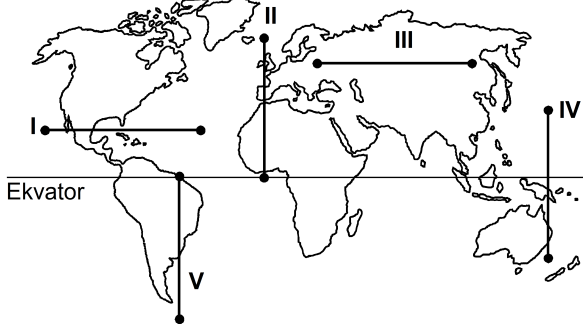
20. Kuzey Yarım Küre'deki bir yüksek basınç merkezine ait olan aşağıdaki şekilde bir hata yapılmıştır.



Aşağıdakilerden hangisi yapılırsa bu hata giderilmiş olur?

- A) Basınç değerini gösteren sayılar 1013 milibardan daha küçük olacak şekilde değiştirilirse
B) Basıncı gösteren sayıların değeri merkezden çevreye doğru büyüyerek yazılırsa
C) İzobar eğrilerinin sayısı artırılırsa
D) Rüzgârı gösteren oklar saat ibresinin dönüşü yönünde çizilirse
E) Rüzgârı gösteren oklar çevreden merkeze doğru çizilirse

21. Aşağıdaki haritada beş farklı doğrultu numaralarla gösterilmiştir.



Buna göre, kaç numaralı doğrultuda görülen iklim tipi çeşitliliği diğerlerinden **daha fazladır**?

- A) V B) II C) I D) III E) IV

22. Ecem ve Ada'nın aileleri yaşadıkları kente yakın bir tatil beldesine gittiler. Tatil dönüşü Ecem ve Ada bu yerde geçirdikleri ilk günü, "Sabahleyin erken hareket ettik. Yaz mevsimi olmasına karşın burada havalar yeni ısınmaya başlamıştı. Otele vardığımızda sis henüz dağılmamıştı. Bitkilerin üzerinde çiy damlacıkları vardı. Öğleye doğru hava ısındı ve sis dağıldı. Öğleden sonra gökyüzünde tek tük bulutlar görüldü. Akşama doğru kuvvetli bir rüzgâr ve peşinden siyah bulutlar belirdi. Şimşek ve gök gürültüsünden sonra yağmur damlacıklarının düşmesi gecikmedi. Otele girdiğimizde sağanak çoktan başlamıştı." sözleriyle anlattılar.

Buna göre, bu tatil beldesinin aşağıdakilerden hangisinde yer alması beklenir?

- A) Çukurova'da
B) Çandarlı Körfezi'nde
C) Bolu Dağları'nda
D) Gelibolu Yarımadası'nda
E) Datça Yarımadası'nda

23. Orografik yağışlar, denizden gelen nemli hava kütlelerinin kıyı çizgisine paralel uzanan dağ sıralarına çarparak yükselmesi sonucu meydana gelir.

Buna göre, aşağıdaki yerlerin hangisinde yıl içinde orografik yağışların **daha fazla** görülmesi beklenir?

- A) Ilgaz Dağları'nın güney yamaçlarında
B) Doğu Karadeniz Dağları'nın güney yamaçlarında
C) Aydın Dağları'nın kuzey yamaçlarında
D) Küre Dağları'nın kuzey yamaçlarında
E) Toros Dağları'nın kuzey yamaçlarında

24. Güney Amerika ve Afrika kıtalarında yapılan jeolojik araştırmalar, bu kıtalarda bulunan I. Jeolojik Zamanın Karbon ve Perm dönemlerine ait bitki ve hayvan fosillerinin birbirine benzer olduğunu ortaya çıkarmıştır.

Bu bilgi, Güney Amerika ve Afrika kıtalarıyla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisini kanıtlar?

- A) Karbon ve Perm dönemlerinde, bu kıtalarda daha ılıman bir iklimin olduğunu
B) Bu kıtalardaki yer şekillerinin, Karbon ve Perm dönemlerindekiyle aynı olduğunu
C) Bu kıtaların, Karbon ve Perm dönemlerinde birleşik tek bir kıta halinde olduğunu
D) Bu kıtalarda, Karbon ve Perm dönemlerinde yaşayan canlılarla günümüzde yaşayan canlıların aynı olduğunu
E) Bu kıtaların, Karbon ve Perm dönemlerinde farklı yarım kürelerde bulunduğunu

25. Ege Denizi'nin güneyinde yer alan Santorini Adası'nı oluşturan volkanda, M.Ö. 1650-1600 yılları arasında meydana gelen Minoan Püskürmesi, adayı büyük bir değişikliğe uğratmıştır. Volkanik patlamada çıkan materyal kilometrelerce yüksekliğe kadar erişmiş ve patlama öncesinde tipik bir koni görünümünde olan volkan, üst kısmının çökmesi ve içinin deniz sularıyla dolması sonucu yarım ay şeklini almıştır.

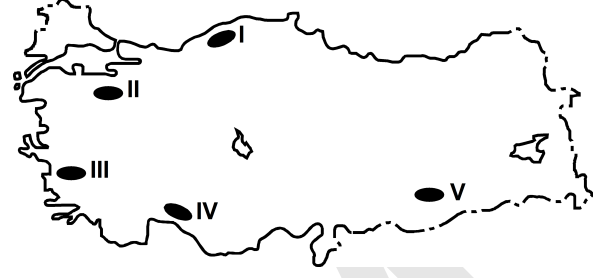
Yalnızca bu bilgiler göz önüne alındığında, Minoan Püskürmesi'yle ilgili aşağıdakilerden hangisi kesin olarak söylenebilir?

- A) Yaşanan en şiddetli volkanik patlama olduğu
 B) Bir kaldera oluşturduğu
 C) Çevrede yeni volkanlar oluşturduğu
 D) Adanın ortalama yükseltisini artırdığı
 E) Çok sayıda lav akıntısının oluştuğu
26. I. Anadolu aktif deprem kuşakları üzerinde yer alır.
 II. Anadolu'da volkanik alanlarla fay hatlarının çakıştığı bölgeler vardır.
 III. Anadolu'da çok sayıda göl vardır.
 IV. Anadolu'daki yeryüzü şekilleri çok engebelidir.

"Türkiye, sıcak su kaynakları bakımından zengindir." diyen bir araştırmacı, yukarıdakilerden hangilerine dayanarak bu yargıya ulaşmış olabilir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
 D) II ve IV E) III ve IV

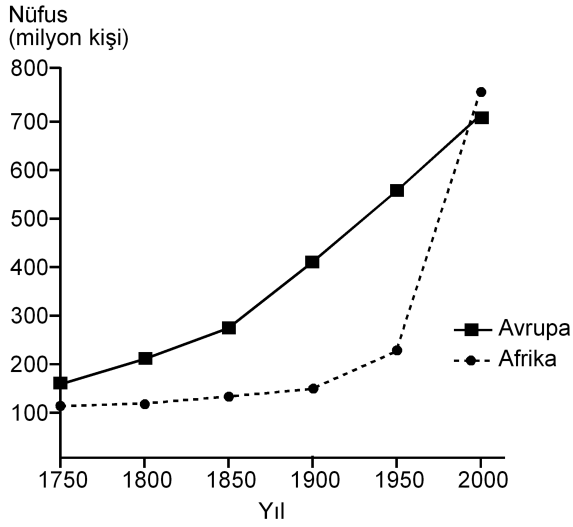
27.



Haritada numaralarla gösterilen yerlerdeki dağlarla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) V. yerdeki dağ sönmüş volkan dağdır.
 B) II. yerdeki dağın doruklarında buzullar vardır.
 C) I. yerdeki dağların kuzey ve güney yamaçları bitki örtüsü bakımından farklıdır.
 D) III. yerdeki dağlar kırılmayla oluşmuştur.
 E) IV. yerdeki dağlarda karstik şekiller yaygındır.

28. Aşağıdaki grafikte, 1750-2000 yılları arasında Avrupa ve Afrika kıtalarının nüfusu gösterilmiştir.



Yalnızca bu grafikteki bilgilere dayanarak, aşağıdaki sonuçlardan hangisine ulaşılabılır?

- A) Avrupa'da nüfus en çok 1750-1800 yılları arasında artmıştır.
- B) 1850-1900 yılları arasında Afrika'daki doğum ve ölüm oranları birbirine eşittir.
- C) Verilen yılların tümünde, Avrupa'nın nüfusu Afrika'dan fazladır.
- D) 1750-1900 yılları arasında Afrika'dan kıta dışına yoğun göç olmuştur.
- E) Afrika'daki nüfus artış hızının en yüksek olduğu dönem 1950-2000'dir.
29. Aşağıdaki etkinliklerden hangisi, bir yerleşim yerinin nüfus artışında ve sosyo-kültürel yapısında diğerlerinden **daha az** değişime neden olur?
- A) Orman işletmesi açılması
- B) Üniversite kurulması
- C) Serbest ticaret bölgesi kurulması
- D) Demir-çelik fabrikası kurulması
- E) Turizm olanaklarının çeşitlenmesi

30. I. Siyasi bölgeler zamanla işlevini yitirebilir.
- II. Siyasi bölgeyi oluşturan ülkelerde dil, din ve ırk birliği vardır.
- III. Siyasi bölge sınırları içerisinde kalan ülkelerin yönetim biçimleri farklı olabilir.
- IV. Siyasi bölge sınırları yeni üye ülkelerin birliğe katılmasıyla genişler.
- V. Siyasi bölgelerin tümünde, birliğe üye ülkeler ortak para birimi kullanır.

Siyasi bölgelerle ilgili olarak yukarıdaki yargılardan hangileri doğrudur?

- A) II ve IV B) III ve V C) I, II ve V
- D) I ve III E) I, III ve IV

31. Aşağıdakilerden hangisi, insanın doğaya olan etkisine örnek **gösterilemez**?

- A) Kloroflorokarbon gazlarının artmasıyla ozon tabakasının seyrelmesi
- B) Denizlerdeki kirlenmeye bağlı olarak biyoçeşitliliğin giderek azalması
- C) Her yıl farklı sayıda tropikal siklonun meydana gelmesi
- D) Kişi başına düşen tatlı su miktarının giderek azalması
- E) Yağmur ormanlarının büyük bir hızla yok olması

32. Zekânın ve bilgeliğin ölçütünün zenginlik olduğunu düşünen kişiler, Thales'le yoksul olduğu için alay ederler. O da bunun üzerine zeytinin az olduğu o yıl, elindeki bütün parayla, ihtiyaç olmadığı için ucuzlamış olan ve zeytinyağı üretiminde kullanılan tüm presleri satın alır. Sonraki hasat mevsimi geldiğinde ihtiyacı olanlara bu presleri kendi belirlediği fiyattan kiralayarak çok para kazanır.

Bu parçadan aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabılır?

- A) Filozof, dünyayı anlamlandırmaya çalışan kişidir.
- B) Felsefe, her şeye eleştirel bir gözle bakma alışkanlığı kazandırır.
- C) Filozofların öncelikleri diğer insanlardan farklıdır.
- D) Filozof, hayata dair her şeyi felsefi probleme dönüştürür.
- E) Felsefi düşünce çözümlenici ve kurgusaldır.

33. Yeni Çağda pozitif bilimlerdeki gelişmeler felsefenin alanını bir ölçüde daraltmış, giderek felsefenin yalnızca bilimlerle ilgili alanları konu almasının yeterli olabileceği düşüncesi belirip güçlenmiştir. Bunun sonucunda, felsefenin yeni bir alanı olarak bilim felsefesi doğmuştur. Hatta bundan sonra bazıları felsefe yapmanın yalnızca "Bilim üzerine düşünme" etkinliği olduğunu sanmıştır.

Bu parçada sözü edilen Yeni Çağdaki felsefi yaklaşım, felsefi bilginin aşağıdaki özelliklerinden hangisine ters düşmesi nedeniyle eleştirilebilir?

- A) Akıl ve mantık ilkelerine dayalı olma
- B) Eleştirel bir yapıya sahip olma
- C) Yaratıcılık gerektirme
- D) Bilgi evrenini bir bütün olarak ele alma
- E) Filozoflara özgü etkinliğin ürünü olma

34. Nesnenin bilgisinin söz konusu olabilmesi için önce nesnenin var olması gerekir. Örneğin ağacın ne olduğundan, türlerinden, yararlarından söz edebilmek için öncelikle "ağaç" denilen bir şey var olmalıdır.

Bu parça aşağıdaki yargılardan hangisini destekler?

- A) Bilgi kuramı ontolojiye dayanır.
- B) Varlığın varlığı, onun bilgisine bağlıdır.
- C) Bilgi, bilinçteki bir şeyin bilgisidir.
- D) Bilgi, varlığın bilgisiyse nesneldir.
- E) Kesin bilgi, deney verilerine dayanan bilgidir.

35. Bir şey, ne görülebilir ne de duyulabilir bir şeyse sözelimi renksiz ve hareketsiz bir gaz kitleyise ne fotoğrafı çekilip görüntüsü alınabilir ne de sesi kaydedilebilir. Fakat bu, gazın var olmadığı anlamına gelmez. Üstelik var olması sizin için yaşamsal bir önem de taşıyabilir.

Bu parça aşağıdakilerden hangisine "karşı örnek" oluşturur?

- A) Herakleitos'un varlığın bir oluş ve değişim içinde olduğunu ileri sürmesine
- B) Descartes'in varlığın ruh ve maddeden oluştuğunu söyleyen düalist görüşüne
- C) Hegel'in, varlığı geist ve onun diyalektik süreciyle açıklamasına
- D) Demokritos'un varlığın atomlardan meydana geldiğini belirtmesine
- E) Berkeley'in var olmak algılanmış olmaktır demesine

36. Filler neden büyük, gri ve kırıksızdır? Çünkü ufak, beyaz ve yuvarlak olsalardı aspirin olurlardı. Ufak bir fil hayal ederek ona "ufak bir fil" diyebiliriz. Beyaz bir fil hayal ederek ona "beyaz bir fil" diyebiliriz. Kırıksız bir fil de "kırıksız bir fil" olur. Başka bir deyişle büyüklük, grilik ve kırıksızlık, Aristoteles'in bir fili fil yapan şeyin ne olduğunu tanımlama sınavını geçemez. Çünkü aspirin gibi ufak, beyaz ve yuvarlak bir şey bir fil olamaz ve böyle bir nesneyle karşılaştığımızda aklımıza "Hey, ağzına attığın bir aspirin mi yoksa alışılmamış türden bir fil mi?" diye sormak gelmez.

Bu parçada varlıkla ilgili aşağıda verilenlerden hangisi sorgulanmaktadır?

- A) Zorunlu varlık/mümkün varlık ayrımı
- B) Özsel/ilineksel nitelikler
- C) Ana maddenin neliği
- D) Madde ve form ilişkisi
- E) Var olma/olmama sorunsalı

37. Toplumsal varlık olarak bir arada yaşamak zorunda olan insanlar arasında, çeşitli istek ve amaçların bir noktada çatışacak şekilde toplanması nedeniyle bir çekişme durumu ortaya çıkar. Eğer ortada uyumsuzlukları önleyecek bir erk olmazsa çatışmalar insanlığın yok olmasına yol açar. Böyle durumlarda kural koyucuya sahip olma ve ona boyun eğme gereği duyulur. Bu ihtiyacı giderecek kurum da devlettir. Üstün bir otoriteye sahip olan devlet ve onun koyduğu kurallar, bireyi diğer insanların saldırı ve eziyetlerinden korur.

İbn-i Haldun'un görüşlerini yansıtan bu parçadan aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Devlet, toplumu baskı altında tutabilmek için sınırsız yetkiyle donatılmalıdır.
- B) Devletin varlığı doğal ve zorunludur.
- C) Devlet toplumsal iradenin ürünüdür.
- D) Devlet, bireylerin ve kurumların karşılıklı güveniyle varlığını sürdürür.
- E) Devlet, mutlak bir güç değil toplumun amaçlarını gerçekleştirmek için bir araçtır.

38. Nasrettin Hoca bir gün oğluyla birlikte şehre gitmek üzere yola çıkar. Şehre birçok köyün içinden geçilerek gidilmektedir. Hoca eşeğin üzerinde, oğlu da yürüyerek onu takip eder. İlk köyden geçerken köylüler "Koskoca adam eşeğe binmiş, küçücük çocuğu yürütmeye utanmıyor!" diye kınarlar. Sonraki köyden geçerken Hoca yürür, oğlu da eşeğin üzerindedir. Oradaki köylüler de "Görüyor musun saygısız çocuğu, koca adamı yürütüyor." derler. Üçüncü köyde Hoca ve çocuk eşeğe birlikte biner, bu kez de eşeğe acımıyorlar diye suçlanırlar. Dördüncü köyde çocuk da Hoca da yürür, kınanmaktan nasiplerini alırlar. Beşinci köyde Hoca ve oğlu eşeği birlikte taşımalarına karşın kınanma durumu değişmez.

Bu parça ahlak felsefesinin temel problemlerinden hangisinin soruşturulmasında örnek verilebilir?

- A) Ahlakta her zaman iyi niyet yeterli midir?
- B) Tüm davranışlar ahlakla mı ilgilidir?
- C) Bireylerin vicdanlı olmasının, ahlaki eylemde işlevi nedir?
- D) Mutlak iyiye ulaşmak mümkün müdür?
- E) Akılla erdem arasında nasıl bir ilişki vardır?

39. Sanat eserleri diğer nesnelere gibi vardır. Resimler bir şapka veya paltı gibi duvarda asılı dururlar. Sözgelimi Van Gogh'un bir çiftçinin ayakta durmasını gösteren resmi bir sergiden diğerine taşınıp durur, aynı Zonguldak'tan gönderilen kömür veya Karadeniz ormanlarından gönderilen tomrukların taşınması gibi. Cemal Süreya'nın şiirleri, bir öğrencinin sırt çantasında diğer eşyalarıyla bir arada bulunabilir. Beethoven'in eserleri kitapevlerinde raflara tıpkı kırtasiye malzemeleri gibi yerleştirilir. Yine de bir şeyi sanat eseri olarak görüp diğer nesnelere ayrı tutuyorsak o, estetikle ilgili görüşlerimize uygun demektir.

Bu parçaya göre sanat eseri diğer nesnelere hangi açıdan ayırt edilir?

- A) Evrensel nitelik taşımasıyla
- B) Yaratıcısının düşüncesini içermesiyle
- C) Alımlayıcının değerlendirme biçimiyle
- D) Doğayı aynen yansımasıyla
- E) Estetik kaygılarla oluşturulmasıyla

40. Modern bilimin öncüleri olarak kabul edilen Copernicus, Kepler, Galileo, Newton astronomi alanından başlayarak bilim anlayışında önemli bir dönüşüme yol açtılar. Onların katkısıyla hakikat arayışında engel oluşturan geleneksel bakıştan vazgeçildi. Hatta otoritelerin bilimde yeri olmadığına inanılmaya başlandı. "X doğrudur." biçimindeki bir önermeye artık "Hangi otorite bunu söylüyor?" sorusuyla değil, "Bununla ilgili kanıtınız ne?", "Deliliniz nerede?" diye karşılık verilir oldu. Sonunda otoriteler de eleştirel sorgulamaya açık, hesap sorulabilir olarak görüldü.

Bu parçaya göre bilimin modernleşmesi aşağıdakilerden hangisine dayandırılabilir?

- A) Hakikati arama çabalarının ağırlık kazanmasına
- B) Olaylar arasında neden sonuç ilişkisi aranmasına
- C) Yöntem problemlerinin çözülmesine
- D) Düşünmenin mantık ilkelerine dayandırılmasına
- E) Dogmatik anlayışın yıkılmasına